

DOMSTOLENS DOM

11. februar 2003 *

I de forenede sager C-187/01 og C-385/01,

angående anmodninger, som Oberlandesgericht Köln (Tyskland) og Rechtbank van eerste aanleg te Veurne (Belgien) i medfør af artikel 35 EU har indgivet til Domstolen for i de for nævnte retter verserende straffesager mod

Hüseyin Gözütok (sag C-187/01)

og

Klaus Brügge (sag C-385/01)

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 54 i konventionen om gennemførelse af Schengen-aftalen af 14. juni 1985 mellem regeringerne for staterne i Den Økonomiske Union Benelux, Forbundsrepublikken Tyskland og Den Franske Republik om gradvis ophævelse af kontrollen ved de fælles grænser (EFT 2000 L 239, s. 19), undertegnet den 19. juni 1990 i Schengen (Luxembourg),

* Processprog: tysk og nederlandsk.

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, G.C. Rodríguez Iglesias, afdelingsformændene J.-P. Puissochet, M. Wathelet, R. Schintgen (refererende dommer) og C.W.A. Timmermans samt dommerne C. Gulmann, A. La Pergola, P. Jann, V. Skouris, F. Macken, N. Colneric, S. von Bahr og J.N. Cunha Rodrigues,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer
justitssekretær: ekspeditionssekretær H.A. Rühl,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

- Hüseyin Gözütok ved Rechtsanwalt N. Hack (sag C-187/01)
- den tyske regering ved W.-D. Plessing, som befuldmægtiget (sag C-187/01 og C-385/01)
- den belgiske regering ved A. Snoecx, som befuldmægtiget (sag C-385/01)
- den franske regering ved R. Abraham, G. de Bergues og C. Isidoro, som befuldmægtigede (sag C-187/01)
- den nederlandske regering ved H.G. Sevenster, som befuldmægtiget (sag C-187/01 og C-385/01)

- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved W. Bogensberger og C. Ladenburger (sag C-187/01) samt ved W. Bogensberger og R. Troosters (sag C-385/01), som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 9. juli 2002 er afgivet mundtlige indlæg af H. Gözütok ved N. Hack, af den tyske regering ved A. Dittrich, som befuldmægtiget, af den belgiske regering ved A. Snoecx samt ved J. Devadder og W. Detavernier, som befuldmægtigede, af den franske regering ved R. Abraham, af den italienske regering ved avvocato dello Stato G. Aiello, af den nederlandske regering ved C. Wissels, som befuldmægtiget, og af Kommissionen ved W. Bogensberger og R. Troosters,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 19. september 2002,

afsagt følgende

Dom

- ¹ Ved kendelser af 30. marts 2001 og 4. maj 2001, indgået til Domstolen henholdsvis den 30. april 2001 og den 8. oktober 2001, har Oberlandesgericht Köln (sag C-187/01) og Rechtbank van eerste aanleg te Veurne (sag C-385/01) i

medfør af artikel 35 EU hver forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 54 i konventionen om gennemførelse af Schengen-aftalen af 14. juni 1985 mellem regeringerne for staterne i Den Økonomiske Union Benelux, Forbundsrepublikken Tyskland og Den Franske Republik om gradvis ophævelse af kontrollen ved de fælles grænser (EFT 2000 L 239, s. 19, herefter »gennemførelseskonventionen«), undertegnet den 19. juni 1990 i Schengen (Luxembourg).

- 2 Spørgsmålene er rejst under to straffesager, der var blevet anlagt mod H. Gözütok i Tyskland og mod K. Brügge i Belgien for overtrædelser, som de havde begået i henholdsvis Nederlandene og Belgien, selv om de straffesager, der var indledt i en anden medlemsstat mod de samme tiltalte for de samme forhold, var blevet endeligt indstillet, efter at de tiltalte havde betalt et bestemt beløb, som anklagemyndigheden havde fastsat som led i en procedure om tiltalefrafald.

De relevante retsregler

- 3 I henhold til artikel 1 i protokollen om integration af Schengen-reglerne i Den Europæiske Union, der i henhold til Amsterdam-traktaten er knyttet til traktaten om Den Europæiske Union og til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab (herefter »protokollen«), bemyndiges tretten medlemsstater af Den Europæiske Union, herunder Kongeriget Belgien, Forbundsrepublikken Tyskland og Kongeriget Nederlandene, til at indføre et tættere indbyrdes samarbejde inden for anvendelsesområdet for Schengen-reglerne, således som disse er defineret i bilaget til protokollen.

- 4 De således definerede Schengen-regler omfatter bl.a. aftalen mellem regeringerne for staterne i Den Økonomiske Union Benelux, Forbundsrepublikken Tyskland og Den Franske Republik om gradvis ophævelse af kontrollen ved de fælles grænser, undertegnet i Schengen den 14. juni 1985 (EFT 2000 L 239, s. 13, herefter »Schengen-aftalen«), samt gennemførelseskonventionen.
- 5 Schengen-aftalen og gennemførelseskonventionen har til formål at »afskaffe kontrollen med persontrafik ved de fælles grænser [...]« (anden betragtning til gennemførelseskonventionen), idet »den stadig snævrere sammenslutning mellem folkene i De Europæiske Fællesskaber skal tilkendegives gennem fri passage af indre grænser for medlemsstaternes statsborgere [...]« (første betragtning til Schengen-aftalen). I henhold til første betragtning til protokollen har Schengen-reglerne til formål »at fremme den europæiske integration og navnlig sætte Den Europæiske Union i stand til hurtigere at udvikle sig til et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed«. Ifølge artikel 2, stk. 1, fjerde led, EU, er det et af Den Europæiske Unions mål at bevare og udbygge et sådant område, hvor der er fri bevægelighed for personer.
- 6 Protokollens artikel 2, stk. 1, første afsnit, bestemmer, at fra datoen for Amsterdam-traktatens ikrafttræden er Schengen-reglerne umiddelbart gældende for de tretten medlemsstater, der er nævnt i protokollens artikel 1.
- 7 I medfør af protokollens artikel 2, stk. 1, andet afsnit, andet punktum, traf Rådet den 20. maj 1999 afgørelse 1999/436/EF om fastsættelse, i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab og traktaten om Den Europæiske Union, af retsgrundlaget for hver af de bestemmelser og afgørelser, der udgør Schengen-reglerne (EFT L 176, s. 17). Det fremgår af afgørelsens artikel 2, sammenholdt med bilag A til afgørelsen, at Rådet valgte artikel 34 EU og 31 EU, der indgår i afsnit VI i traktaten om Den

Europæiske Union, som har overskriften »Bestemmelser om politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager«, som retsgrundlag for gennemførelseskonventionens artikel 54-58.

- 8 Gennemførelseskonventionens artikel 54-58 udgør kapitel 3, der har overskriften »Straffedommes negative retsvirkninger«, i gennemførelseskonventionens afsnit III, som har overskriften »Politi og sikkerhed«. I disse bestemmelser er det bl.a. fastsat:

»Artikel 54

En person, over for hvem der er afsagt endelig dom af en kontraherende part, kan ikke retsforfølges af en anden kontraherende part for de samme strafbare handlinger, dersom sanktionen, i tilfælde af domfældelse, er fuldbyrdet, er ved at blive fuldbyrdet eller ikke længere kan kræves fuldbyrdet efter den dømmende kontraherende parts lovgivning.

Artikel 55

1. En kontraherende part kan på tidspunktet for ratifikation, accept eller godkendelse af denne konvention erklære, at den ikke er bundet af artikel 54 i et eller flere af følgende tilfælde:

- a) Når de strafbare handlinger, der ligger til grund for den udenlandske dom, helt eller delvis er begået på dens område. I sidstnævnte tilfælde gælder undtagelsen imidlertid ikke, hvis de pågældendes handlinger delvis er begået på den dømmende kontraherende parts område.

- b) Når de strafbare handlinger, der ligger til grund for den udenlandske dom, udgør en krænkelse af denne kontraherende parts sikkerhed eller andre lige så væsentlige interesser.

- c) Når de strafbare handlinger, der ligger til grund for den udenlandske dom, er begået af en ansat i denne stats tjeneste i strid med den pågældendes embedspligter.

2. En kontraherende part, der har afgivet en erklæring om undtagelsen i stk. 1, litra b), skal angive, hvilke former for strafbare handlinger denne undtagelse gælder.

3. En kontraherende part kan til enhver tid tilbagekalde en sådan erklæring om en eller flere af undtagelserne i stk. 1.

4. Undtagelser, der er nævnt i en erklæring efter stk. 1, finder ikke anvendelse, når den pågældende kontraherende part har anmodet den anden kontraherende part om at iværksætte retsforfølgning for de samme strafbare handlinger eller har efterkommet en begæring om udlevering af den pågældende.

[...]

Artikel 58

De foregående bestemmelser er ikke til hinder for anvendelsen af mere vidtgående nationale bestemmelser om straffedommes negative retsvirkning (*ne bis in idem*) i forbindelse med udenlandske retsafgørelser.«

Hovedsagerne og de præjudicielle spørgsmål

Sag C-187/01

- 9 H. Gözütok er tyrkisk statsborger og har i en årrække boet i Nederlandene. Han driver i byen Heerlen en grillbar under navnet »Coffee- and Teahouse Schorpioen«.
- 10 Under to ransagninger, som det nederlandske politi foretog i grillbaren den 12. januar 1996 og den 11. februar 1996, blev der fundet og beslaglagt henholdsvis 1 kg hash, 1,5 kg marihuana, 41 hash-cigaretter samt 56 g hash, 200 g marihuana og 10 hash-cigaretter.

- 11 Det fremgår af sagen, at den strafferetlige forfølgning af H. Gözütok, som var blevet indledt i Nederlandene som følge af beslaglæggelserne den 12. januar 1996 og den 11. februar 1996, blev indstillet, efter at han havde tiltrådt et betinget tiltalefrafald og betalt henholdsvis 3 000 NLG og 750 NLG, som anklagemyndigheden havde knyttet som vilkår hertil.

- 12 Artikel 74, stk. 1, i Wetboek van Strafrecht (den nederlandske straffelov) bestemmer:

»Inden domsforhandlingen kan anklagemyndigheden fastsætte et eller flere vilkår, således at strafforfølgning af lovovertrædelser undgås, bortset fra de overtrædelser, for hvilke loven hjemler fængsel i seks år eller derover, herunder i bødesager. Adgangen til strafforfølgning ophører, når den mistænkte har opfyldt de pågældende vilkår.«

- 13 Et sådant vilkår kan være, at den mistænkte skal betale staten et nærmere angivet beløb, som kan udgøre mellem 5 NLG og den højeste bøde, som kan idømmes for det påtalte forhold.

- 14 En tysk bank henledte de tyske myndigheders opmærksomhed på H. Gözütok, idet banken den 31. januar 1996 anmeldte, at der skete større bevægelser på hans bankkonto.

- 15 Efter at det tyske politi havde indhentet nærmere oplysninger om H. Gözütoks forhold hos de nederlandske myndigheder, blev han anholdt i Tyskland den 15. marts 1996, og den 1. juli 1996 rejste Staatsanwaltschaft Aachen (statsadvokaten i Aachen) (Tyskland) tiltale mod ham for i tiden fra den 12. januar 1996 til den 11. februar 1996 i mindst to tilfælde at have drevet handel med euforiserende stoffer i Nederlandene, herunder i et tilfælde i ikke ubetydeligt omfang.
- 16 Den 13. januar 1997 idømte Amtsgericht Aachen (Tyskland) H. Gözütok et år og fem måneders betinget fængsel.
- 17 H. Gözütok og statsadvokaturen iværksatte appel til prøvelse af dommen. Ved kendelse af 27. august 1997 afviste Landgericht Aachen (Tyskland) straffesagen mod H. Gözütok bl.a. under henvisning til, at i henhold til gennemførelseskonventionens artikel 54 var den omstændighed, at de nederlandske myndigheder endeligt havde indstillet strafforfølgningen, bindende for de tyske straffemyndigheder. Retten bemærkede, at afgørelsen om at indstille strafforfølgningen var truffet som følge af et tiltalefrafald fra anklagemyndighedens side (»transactie«), der er et retsligt skridt i nederlandsk ret, som kan sidestilles med en retskraftig dom (»rechtskräftige Verurteilung«) i den i den tyske version af gennemførelseskonventionens artikel 54 forudsatte betydning, selv om en sådan disposition ikke forudsætter medvirken af en dommer og ikke formelt har form af en dom.
- 18 Anklagemyndigheden iværksatte appel til prøvelse af Landgericht Aachens kendelse til Oberlandesgericht Köln, der fandt, at tvistens afgørelse kræver en fortolkning af gennemførelseskonventionens artikel 54, og har derfor udsat sagen og forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er Forbundsrepublikken Tyskland i medfør af gennemførelseskonventionens artikel 54 afskåret fra at rejse tiltale, såfremt adgangen til at rejse tiltale for

samme forhold ifølge nederlandsk ret er udtømt? Er dette ligeledes tilfældet, såfremt statsadvokatens beslutning om at indstille forfølgningen, idet vilkår for et tiltalefrafald, som i henhold til lovgivningen i andre kontraherende stater havde krævet rettens medvirken (nederlandsk »transactie«), er blevet opfyldt, hvorefter der ikke længere er adgang til forfølgning for en nederlandsk ret?»

Sag C-385/01

- 19 K. Brügge, der er tysk statsborger og har bopæl i Rheinbach (Tyskland), er af den belgiske anklagemyndighed sat under tiltale for i Oostduinkerke (Belgien) den 9. oktober 1997 i strid med artikel 392, artikel 398, stk. 1, og artikel 399, stk. 1, i den belgiske straffelov forsætligt at have voldt personskade eller udøvet vold over for B. Leliart med den følge, at hun blev syg eller uarbejdsdygtig.
- 20 For Rechtbank van eerste aanleg te Veurne, som kriminalret, hvor K. Brügge skulle give møde, indtrådte B. Leliart i sagen som civil part og nedlagde påstand om en godtgørelse på 20 000 BEF, med tillæg af renter fra den 9. oktober 1997, for den ikke-økonomiske skade, hun havde lidt.
- 21 Som resultat af den undersøgelse, Staatsanwaltschaft Bonn (statsadvokaturen i Bonn) (Tyskland) havde iværksat over for K. Brügge vedrørende de forhold, han var tiltalt for ved Rechtbank van eerste aanleg te Veurne, foreslog Staatsanwaltschaft Bonn ham ved skrivelse af 22. juli 1998, at sagen blev afsluttet udenretligt mod, at han betalte 1 000 DEM. K. Brügge betalte det foreslåede beløb den 13. august 1998, og anklagemyndigheden indstillede sagen.

- 22 Det fremgår af sagen, at den udenretlige aftale er indgået på grundlag af § 153a, sammenholdt med § 153, stk. 1, andet punktum, i Strafprozessordnung (den tyske lov om strafferetsplejen), hvorefter anklagemyndigheden på nærmere angivne vilkår kan indstille straffesager, uden at det kræver en godkendelse fra den kompetente ret, bl.a. efter at tiltalte har betalt et vist beløb til en almennyttig institution eller til statskassen.
- 23 Rechtbank van eerste aanleg te Veurne fandt, at afgørelsen af den tvist, der var indbragt for den, afhænger af en fortolkning af gennemførelseskonventionens artikel 54. Retten har derfor udsat sagen og forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »Giver anvendelsen af artikel 54 i [gennemførelseskonventionen] stadig det belgiske Openbaar Ministerie (anklagemyndigheden) mulighed for at rejse tiltale mod en tysk statsborger ved en belgisk kriminalret, hvor denne tiltalte kan dømmes, i et tilfælde, hvor den tyske anklagemyndighed på grundlag af de samme faktiske omstændigheder har tilbudt den tyske statsborger at afslutte sagen udenretligt, hvilket denne har accepteret ved at betale et beløb?«
- 24 På grund af deres forbindelse med hinanden har Domstolen, efter at have hørt generaladvokaten, truffet bestemmelse om at forene de to sager med henblik på den endelige dom, jf. procesreglementets artikel 43.

De præjudicielle spørgsmål

- 25 Med spørgsmålene, som bør behandles under ét, ønsker de forelæggende retter nærmere bestemt oplyst, om princippet *ne bis in idem*, der er opstillet i gennemførelseskonventionens artikel 54, også finder anvendelse på procedurer med tiltalefrafald som dem, der omtvistes i hovedsagerne.

- 26 Det fremgår af selve ordlyden af gennemførelseskonventionens artikel 54, at ingen kan retsforfølges i en medlemsstat for de samme strafbare handlinger som dem, med hensyn til hvilke der over for den pågældende allerede er »afsagt endelig dom« i en anden medlemsstat.
- 27 En procedure med tiltalefrafald som dem, der omtvistes i hovedsagerne, er en procedure, hvorved anklagemyndigheden, der er bemyndiget hertil i henhold til de relevante nationale bestemmelser, beslutter at indstille strafforfølgnings over for en tiltalt, efter at denne har opfyldt nærmere angivne betingelser, navnlig ved at betale et vist beløb, som er fastsat af den pågældende anklagemyndighed.
- 28 Det må følgelig for det første fastslås, at som led i en sådan procedure indstilles strafforfølgnings i kraft af en afgørelse, der hidrører fra en myndighed, som i henhold til den pågældende nationale retsorden skal deltage i forvaltningen af strafferetsplejen.
- 29 For det andet bemærkes, at en sådan procedure, hvis retsvirkninger, således som de er fastsat i de gældende nationale bestemmelser, er betinget af, at tiltalte påtager sig at overholde visse betingelser, som anklagemyndigheden har fastsat, pålægger sanktioner for den strafbare adfærd, der er foreholdt tiltalte.
- 30 Det må herefter fastslås, at når en strafforfølgnings er endeligt indstillet som følge af en procedure som dem, der omtvistes i hovedsagerne, skal der anses for over for den pågældende person at være »afsagt endelig dom«, jf. gennemførelseskonventionens artikel 54, for de strafbare handlinger, der foreholdes ham. Når de betingelser, der er pålagt tiltalte, er overholdt, må den sanktion, som tiltalefrafaldet er forbundet med, anses for »fuldbyrdet« som omhandlet i samme bestemmelse.

- 31 Den omstændighed, at en sådan procedure afvikles uden medvirken af en retsinstans, og at den afgørelse, der træffes som afslutning på proceduren, ikke formelt har form af en dom, kan ikke ændre noget ved denne fortolkning, idet sådanne processuelle og formelle aspekter ikke kan have nogen betydning overhovedet for de retsvirkninger af den pågældende procedure, der er beskrevet ovenfor i præmis 28 og 29, og som — da gennemførelseskonventionens artikel 54 ikke udtrykkeligt indeholder bestemmelse om det modsatte — må antages at være tilstrækkelige til, at princippet *ne bis in idem*, der er fastsat i bestemmelsen, kan bringes i anvendelse.
- 32 Der er i øvrigt grund til at fastslå, at ingen bestemmelse i afsnit VI i traktaten om Den Europæiske Union, der omhandler politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager, og hvis artikel 34 og 31 er valgt som retsgrundlag for gennemførelseskonventionens artikel 54-58, og heller ingen bestemmelse i Schengen-aftalen eller i selve gennemførelseskonventionen gør en anvendelse af gennemførelseskonventionens artikel 54 betinget af, at der er sket en harmonisering eller i det mindste en tilnærmelse af bestemmelserne om tiltalefrafald i medlemsstaternes straffelovgivninger.
- 33 Det bemærkes under disse omstændigheder, at princippet *ne bis in idem*, der er opstillet i gennemførelseskonventionens artikel 54, hvad enten det anvendes på procedurer med tiltalefrafald, som eventuelt forudsætter medvirken af en retsinstans, eller anvendes på domme, nødvendigvis indebærer, at der består en gensidig tillid mellem medlemsstaterne i deres respektive strafferetsplejeordninger, og at hver enkelt medlemsstat accepterer en anvendelse af strafferetlige bestemmelser, der er i kraft i de øvrige medlemsstater, uanset om en anvendelse af medlemsstatens egen retsorden måtte føre til en anden løsning.
- 34 Af de samme grunde kan en medlemsstats anvendelse af princippet *ne bis in idem*, således som det er opstillet i gennemførelseskonventionens artikel 54, på procedurer med tiltalefrafald, der er gennemført i en anden medlemsstat uden medvirken af en retsinstans, ikke være betinget af, at der i henhold til den første medlemsstats retsorden heller ikke kræves en sådan medvirken af en retsinstans.

- 35 En sådan fortolkning af gennemførelseskonventionens artikel 54 er ikke mindst rigtig, fordi den er den eneste, hvorved indholdet af og formålet med den pågældende bestemmelse slår igennem over for processuelle og rent formelle aspekter, som i øvrigt varierer fra medlemsstat til medlemsstat, og kan sikre en hensigtsmæssig anvendelse af det pågældende princip.
- 36 I denne forbindelse bemærkes dels, således som det fremgår af artikel 2, stk. 1, fjerde led, EU, at i henhold til Amsterdam-traktaten har Den Europæiske Union som mål at bevare og udbygge Unionen som et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, hvor der er fri bevægelighed for personer.
- 37 Endvidere bemærkes, således som det fremgår af første betragtning til protokollen, at gennemførelsen inden for Den Europæiske Union af Schengen-reglerne, som gennemførelseskonventionens artikel 54 er en del af, har til formål at fremme den europæiske integration og navnlig sætte Unionen i stand til hurtigere at udvikle sig til det område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, som Unionen har til formål at bevare og udvikle.
- 38 Gennemførelseskonventionens artikel 54, hvis formål er at undgå, at en person, der udøver sin ret til fri bevægelighed, som følge heraf retsforfølges for de samme strafbare handlinger på flere medlemsstats område, kan imidlertid kun med held bidrage til en fuldstændig virkeliggørelse af dette mål, såfremt bestemmelsen også finder anvendelse på afgørelser, hvorved strafforfølgning endeligt indstilles i en medlemsstat, selv om sådanne afgørelser træffes uden medvirken af en retsinstans og ikke formelt har form af en dom.
- 39 Endvidere bemærkes, at de nationale retsordener, hvorefter der kan anvendes procedurer med tiltalefrafald som dem, der omtvistes i hovedsagerne, kun gør det

under visse omstændigheder eller for visse udtømmende opregnede og nærmere angivne forseelser, der i almindelighed ikke er blandt de groveste, og for hvilke der kun kan pålægges mindre strenge straffe.

- 40 En begrænsning af anvendelsen af gennemførelseskonventionens artikel 54 til kun at omfatte afgørelser om at indstille strafforfølgning, som er truffet af en retsinstans eller formelt har form af en dom, ville således medføre, at det i bestemmelsen fastsatte princip ne bis in idem og følgelig den frie bevægelighed, som tilsigtes fremmet med bestemmelsen, kun ville komme til at gælde for de tiltalte, som har gjort sig skyldige i overtrædelser, for hvilke den forenkledede procedure til afgørelse af visse straffesager, som f.eks. et tiltalefrafald som dem, der omtvistes i hovedsagerne, ikke kan bringes i anvendelse som følge af overtrædelsernes grovhed eller de sanktioner, der kan pålægges for dem.
- 41 Den tyske, belgiske og franske regering har imidlertid anført, at ikke alene ordlyden af gennemførelseskonventionens artikel 54, men også bestemmelsens opbygning og navnlig forholdet mellem bestemmelsen og konventionens artikel 55 og 58 samt viljen hos de kontraherende parter i konventionen og visse andre folkeretlige forskrifter med et tilsvarende indhold er til hinder for, at artikel 54 fortolkes således, at bestemmelsen finder anvendelse på procedurer med tiltalefrafald, der ikke forudsætter medvirken af en retsinstans. Den belgiske regering har tilføjet, at i relation til anvendelsen af bestemmelsen kan en afgørelse, der træffes som afslutning på en procedure som den, der er omtvistet i Brügge-sagen, kun sidestilles med en endelig dom, såfremt der forinden er taget behørigt hensyn til offerets rettigheder.
- 42 For så vidt for det første angår ordlyden af gennemførelseskonventionens artikel 54 bemærkes, således som det fremgår af denne doms præmis 26-38, at henset til indholdet af og formålet med bestemmelsen er anvendelsen af udtrykket »afsagt endelig dom« ikke til hinder for, at bestemmelsen fortolkes således, at den

også må antages at finde anvendelse på procedurer med tiltalefrafald som dem, der omtvistes i hovedsagerne, og som ikke forudsætter medvirken af en retsinstant.

- 43 For det andet bemærkes, at det i henhold til gennemførelseskonventionens artikel 55 og 58 ikke på nogen måde kræves, at konventionens artikel 54 udelukkende finder anvendelse på domme eller på procedurer med tiltalefrafald, som forudsætter medvirken af en retsinstant, og at konventionens artikel 55 og 58 derfor er forenelige med den fortolkning af konventionens artikel 54, der fremgår af denne doms præmis 26-38.
- 44 For så vidt som gennemførelseskonventionens artikel 55 hjemler mulighed for, at medlemsstaterne fraviger anvendelsen af princippet *ne bis in idem* for visse udtømmende opregnede, strafbare handlinger, der ligger til grund for udenlandske domme, må denne bestemmelse logisk set vedrøre de samme retsakter og procedurer som dem, hvorefter der for de pågældende strafbare handlinger kan blive »afsagt endelig dom« over for en person, jf. gennemførelseskonventionens artikel 54. Dette resultat gælder ikke mindst, fordi der i de fleste sprogversioner af gennemførelseskonventionens artikel 54 og 55 anvendes samme formulering som betegnelse for de pågældende retsakter og procedurer.
- 45 Endvidere bemærkes, at en anvendelse af gennemførelseskonventionens artikel 54 på procedurer med tiltalefrafald som dem, der omtvistes i hovedsagerne, ikke kan bevirke, at gennemførelseskonventionens artikel 58 mister sin effektive virkning. I henhold til ordlyden af artikel 58 kan medlemsstaterne således anvende mere vidtgående nationale bestemmelser end dem, der er fastsat ikke alene i gennemførelseskonventionens artikel 54, men også i alle de bestemmelser i konventionen, der omhandler anvendelsen af princippet *ne bis in idem*. Desuden giver artikel 58 ikke alene medlemsstaterne adgang til at anvende dette princip på andre retsafgørelser end dem, der er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 54, men giver dem også mere generelt ret til at anvende nationale bestemmelser, hvorved det pågældende princip tillægges en mere omfattende rækkevidde, eller hvorved dets anvendelse undergives mindre restriktive betingelser, uanset arten af de pågældende udenlandske afgørelser.

46 For så vidt for det tredje angår de kontraherende parterers vilje, således som denne ifølge det oplyste fremgår af visse forarbejder fra de nationale parlamenter vedrørende ratifikationen af gennemførelseskonventionen eller konventionen af 25. maj 1987 mellem De Europæiske Fællesskabers medlemsstater om anvendelse af »ne bis in idem«-princippet, hvis artikel 1 i det væsentlige er identisk med gennemførelseskonventionens artikel 54, er det tilstrækkeligt at fastslå, at de pågældende arbejder ligger forud for integrationen af Schengen-reglerne i Den Europæiske Union i kraft af Amsterdam-traktaten.

47 Endelig bemærkes med hensyn til den belgiske regerings argument om, at en anvendelse af gennemførelseskonventionens artikel 54 på udenretlige aftaler om afslutning af sagen indebærer en risiko for en krænkelse af rettighederne for offeret for en strafbar handling, at det er vigtigt at fastslå, at princippet ne bis in idem, således som det er opstillet i artikel 54, alene har til formål at undgå, at en person, over for hvem der er afsagt endelig dom i én medlemsstat, retsforfølges på ny for de samme strafbare handlinger i en anden medlemsstat. Det pågældende princip er ikke til hinder for, at et offer eller enhver anden, der lider skade som følge af tiltaltes adfærd, kan anlægge eller fortsætte et civilt søgsmål med henblik på at kræve erstatning for det tab, den pågældende har lidt.

48 På baggrund af ovennævnte bemærkninger skal de forelagte spørgsmål besvares med, at princippet ne bis in idem, der er opstillet i gennemførelseskonventionens artikel 54, også finder anvendelse på procedurer med tiltalefrafald som dem, der omtvistes i hovedsagerne, og hvorved anklagemyndigheden i en medlemsstat uden medvirken af en retsinstant indstiller en straffesag, der er indledt i den pågældende stat, efter at tiltalte har opfyldt visse betingelser og navnlig har betalt et vist beløb, som anklagemyndigheden har fastsat.

Sagsomkostningerne

- ⁴⁹ De udgifter, der er afholdt af den tyske, belgiske, franske, italienske og nederlandske regering samt af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagernes behandling i forhold til hovedsagerne parter udgør et led i de sager, der verserer for de nationale retter, tilkommer det disse at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Oberlandesgericht Köln og Rechtbank van eerste aanleg te Veurne ved kendelser af henholdsvis af 30. marts 2001 og 4. maj 2001, for ret:

Princippet *ne bis in idem*, der er opstillet i artikel 54 i konventionen om gennemførelse af Schengen-aftalen af 14. juni 1985 mellem regeringerne for staterne i Den Økonomiske Union Benelux, Forbundsrepublikken Tyskland og

Den Franske Republik om gradvis ophævelse af kontrollen ved de fælles grænser, undertegnet den 19. juni 1990 i Schengen, finder også anvendelse på procedurer med tiltalefrafald som dem, der omtvistes i hovedsagerne, og hvorved anklagemyndigheden i en medlemsstat uden medvirken af en retsinstans indstiller en straffesag, der er indledt i den pågældende stat, efter at tiltalte har opfyldt visse betingelser og navnlig har betalt et vist beløb, som anklagemyndigheden har fastsat.

Rodríguez Iglesias	Puissochet	Wathelet
Schintgen	Timmermans	Gulmann
La Pergola	Jann	Skouris
Macken	Colneric	von Bahr
Cunha Rodrigues		

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 11. februar 2003.

R. Grass

Justitssekretær

G.C. Rodríguez Iglesias

Præsident